

Szerkesztői iroda:

Nagyenyeden

A KIADÓHIVATALBAN

hová

lap szellemi részét illető

közlemények küldendők

Kiadóhivatal:

Wokál János könyvkereskedése

hová

az előfizetések és hirdetések

bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy

vidékre postán küldve

egész évre 4 frt.

fél évre 2 frt.

negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit sorért, vagy

ennek helyéért 5 kr.

Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

A husvét öröme.

(Sz.) Mikor a téli álmából ébredő természet melege a begyepesült sírhalmokon ibolyákat fakaszt s friss fűszálakat indít fejlődésnek, azon időszakban nyílik meg egy sír Jeruzsálem közvetlen közelében s lép ki abból az emberiség megváltója eme szavakkal ajkain: „élek én és ti is éltek”.

Mikor a természetben minden ajkon a megfrissült élet öröm-himnusa zeng, akkor nyeri az ember isteni ajkáról az ígéretet, hogy az ő halál által megszibasztott életének is lesz tavaszi ébredése, a sír álma után nagyra törő szellemének újra nyílik tevékenységi kör.

Ninesen olyan gondolkodni tudó lélek, ninesen olyan emberi szív, melyet egy ilyen tanítás a legboldogítóbb örömmel töltene el. — Még a kit a világ az ő érdekeivel egészen magához lánczolt, még az ilyen lebilincselte embernek is szíve örömmel dobban meg a husvét ünnepén, mikor egy ilyen boldogító vallásos hitet nyert az emberiség.

Az emberi lélek élete tehát, mely isteni szikra mi bennünk folytonos, örökké tartó és így folytonosnak kell lennie a munkásságnak is, melyet az emberi szellem ölelt fel. S öröklött lelki tulajdonai által segítettve, a mennyire felüláll minden más földön élő lény fölött, annyival kimagaslóbb, annyival nemesebbnek kell lennie a munkásságnak is, melyben szorgalmatos.

Altalan így is van.

Bámulatos az az eredmény, melyet a nagyra törő és folyton munkálkodó emberi szellem fel tud mutatni minden téren, melyen munkásságát kifejti.

Az is igaz, hogy munkássága feltűnő nemes jelleget öltött magára, mióta az első husvét ünnepén feltámadott Megváltó erkölcsi tanításai szabják meg annak irányát, adják kezébe a munka eszközeit.

Ezen időponttól számítandó az emberi társadalom olyan irányu átalakulása, fejlődése, mely méltán humánusnak nevezhető.

Csak egy futólagos tekintetet kell vetnünk a Jézus megjelenésével bezárult korszakok műveltségi állapotára, alkotásaira és azokéra, melyek ezek után következtek: s azonnal felismerhetővé válik a szembeötölő különbség, mely a két főkorszak fejlettségi állapotát emberies érületben és az ilyen érülettel létrehozott alkotásokban általán megkülönbözteti.

Nem is volna szabad, hogy az másképpen legyen. — Annak a léleknek, mely isteni szikra mi bennünk, melynek örökéletét a Megváltó ott a jeruzsálemi üres sírbolt előtt előszóval hirdeté az első husvéton, nem volna szabad, hogy nemes jellegét levetkezze. Az, mikor alkot, terem, olyanokat kell, hogy alkosson, teremtsen, melyek a minden részleteikben a humanismus jellegét hordják magukon.

Pedig, fájdalom, nines mindig így.

Az örökéletre és így örök munkásságra és tökélyesülésre hívott emberi szellem még a jelen korban is mutat fel olyan dolgokat, olyan jelenségeket, melyek sok tekintetben a régi pogány korszakok tökélytelen erkölcsi állapotára emlékeztetnek.

Ilyen az az aknamunka, melyet társadalmunk egy része folytat az erkölcsi és társadalmi rend felbontására.

Ilyen az a torzsalkodás, melyet a gyakran ugyanazon állam kötelekei, ugyanazon haza földén élő nemzetiségek fejtenek ki egymás gyöngítésére, vagy teljes megrontására.

Ilyen az a fegyverkezés, melyet a mondhatni tisztán keresztyén Európa államai mutatnak fel korunkban egymás ellen az adózó szegény, munkás polgárság véghetetlen megterhelésével és a keresztyén műveltség humánus alkotásainak vesztélyeztetésére.

Az ilyen jelenségek természetesen nem egészséges állapotra mutatnak, de ez nem lehet ok az elcsüggedésre, mert valamint az emberi test szervezetében jelentkeznek néha aggyályos betegségi tünetek, úgy a szellemi, az erkölcsi életben is szoktak ilyen tünetek olykor-olykor előfordulni.

Az ilyen korostüneteket azonban meg kell figyelni — s míg nem késő, gyógykezelés alá venni.

A lélek kincsei és munkaereje nem azért adattak nekünk, hogy ezeket a felette nagybecsű javakat egymás gyöngítésére, vagy éppen megrontására fordítsuk, hanem ellenkezőleg arra, hogy ezek által egymásnak jólétét mozdítsuk elő kölcsönösen.

Jézus nem azért tanított így: „szerecsd felebarátodat, mint ten magadat”, hogy ezzel épp ellenkezőleg cselekedjünk, hanem azért, hogy ezen tanítás értelmében járjunk el egymással szemben.

Midőn tehát annak öröme ülnék husvétü örömmünnepet, hogy egykoron e szent napon fel-emelő biztatást vettünk a halottaiból feltámadott Megváltó ajkairól, miként mi élni fogunk s az emberi lélek életének és munkásságának vége nem leszen, egyszersmind vegyük magunknak azon elhatározást is, hogy élet-munkásságunk iránya az ő tanításaival s saját életével megegyező fog lenni.

Erre pedig ne csak határozzuk el magunkat, de tegyük is meg.

Sok minden, a mi most rosszul van, jó fordulatot venne úgy az államok, mint a családok, az egyes emberek életében, ha az a szeretet volna mi bennünk munkás, milyen hozzánk viseltető szeretetből vészelt el Jézus a Galgathán és vetette meg nyomban azután az első husvéton az örökélet hitének el nem romolható alapját.

Vajha ezen hit olyan erős volna a mi kebelünkben, a minő igaz és erős alapokon épül; és

TÁRCZA.

„A buta“.

— Rajz. Réthi Gábertől. —

Olyan volt ő is, mint a többi, kikkel egy műhelyben dolgozott. — Szurtos, piszkos tetőtől talpig s tudatlan. A talusi gyermek bámeszkodásával tekintett széjjel, mikor az atya faluról behozta s beszégette asztalos inasnak. — Atyja komor, szívtelen ember volt, soha egy gyöngéd szót nem hallott tőle. Távozásakor ilyen szavakkal vett bucsut fiától: „nó hallod, aztán itt maradsz érte... ha elszököl, ha haza nyargalsz: kettő töröm a lábadat; megértted — te buta!”

A többi inas röhögése követte e szavakat; aztán csufolni kezdték. ráragadt a név, a mit atyjától kapott (ez volt összes atyai öröksége) — te buta.

Egy kicsit illet is reá. Otthon nem hallott szép szót; komor lett, szótalan lett. Társaival nem pajzánkodott, nem kacagta hátmögött a májszterét, nem csinált számfűtet a májszterének, nem vett részt csinyeikben, lármáikban: ezért nem szerették társai.

Testtartása esetlen, tekintete bátoratlan volt: ezért nem állhatta májsztere.

Nem szerette senki, nem állhatta senki, jó szót nem hallott, soha senkitől. „Te buta“, „te buta!“ Így köszöntötték lépten-nyomon. S ezen elnevezést még mások, még diszesebbek követték: semmirekellő, te ripók, gézengúz te — te kőzifer te, naplopó te; de állandóan rajta száradt a buta név.

Ő türt és hallgatott. — Sem a guny, sem a csináltalanság, sem a káromkodás, sem a korbáccsij nem csalt panaszt ajkaira.

„A butának“ mindössze két barátja volt: a gyalu és a véső. Ezeket szerette, ezekkel beszélgetett.

Legnagyobb öröme abban telt, ha a műhelyben ülhetett, ha dolgozhatott; legnagyobb keserűsége, ha a piacra küldték vásárolni. — Ilyenkor suhanc társai mindig valamely gonosz esinyt követtek el vele, a minék a vége otthon nyakleves, korbáccsij lett. — Ezért félt, rettegett, irított a piacra-menéstől; de a parancsra mégis szónéklül ment s viselte a következményeket keserű megadással.

Ilyen élmények között telt el inaszkodásának négy esztendeje, már csak két hónap volt hátra s ő felszabadul, legény lesz.

A vágyak és érzelmek raja zibongott lelkében, öntudatlan vágyódás más helyzet teremtésére: a becsültetésre, a szeretetre, a szabadságra.

Remekbe egy koporsó készítéséhez fogott. — A koporsó készítéshez különös előszeretettel ragaszkodott, mesterségének ezt az ágát értette legjobban. Most is nagy kedvvel dolgozott remekén. Hosszasan válogatta az anyagot, míg kedvére való diófát találatott; aztán éjjel-nappal fűrészelt, gyalult szorgalmasan.

Egy este elébe áll gazdája s így szól: „siess te mamlasz, itt az üveg, a pénz, fuss, hamar járj... mondjad, hogy jól mérje“. Letette gyaluját s gyorsan utnak indult.

Zimánkos téli idő volt; a hó nagy pelyhekben hullott alá. A Nagy-híd mellett vásott suhancok, sisonkáztak szurtosan, rongyosan, pántofliban, félig meztelenül. — A mint „a butát“ meglátták, hahotára fakadtak.

„A buta“ ki akarta kerülni, megfutamodott. A hídön utólérték, taszigálták, lökdösték, letiborták a hóba, meghengergették.

Az üveg őszetört, a buta vészett. — Azok röhögve

szaladtak tovább, ő meg felszuszpetelődött a hóból; zsebébe nyult, a pénz nem volt sehol.

Máskor — hasonló esetben — szólanul hazatért gazdjához; most keserves zokogásra fakadt. A szőlő sülvtésével verset sirt, valami kimondhatatlan keserűség vegyült zokogásába.

Nem kiabált a szaladók után, nem szitkozódott, lehejtett a földre, tapogatózott s zokogva kereste elvesztett pénzét.

A járókelők közönjösen haladtak el mellette, rá sem tekintve a szurtos inasra.

Élénk, üde, piros arcú ifju közelgett felé, maga az élet; szeme csak úgy sugárzott az örömtől, ajkán jószágos mosolygással. Ez megszánta, meghallgatta „a buta“ panaszt s pénzt adott neki. „A buta“ bámuló szemekkel tekintett utána: eddig ismeretlen érzélem keletkezett kebelében. Elettében először tapasztalta mások jószágát; eddig csak üldözték, csufolták, bántalmazták méltatlanul. — Az a kép mélyen vésődött lelkébe.

Dolgát végezve hazatért s szólanul fogott munkájához. — Készítette a koporsót. Nem aludt egész éjjel. — Ujra meg újra végig gyalulta, végig simította; aztán befestette olajbarnára; valódi remek munka vált belőle.

Társai sovár irigységgel nézték, hogy mi telt ki „a butától“. Azért nem hagytak fel a csufolódással.

„A buta“ legény lett, az asztalos-céh dicsérete remekét; már éppen vándorlásra készült, kellemes vágyódással lelkében, csak azt az ifjat szerette volna még egyszer látni. Járt, kelt mindenfelé, de hasztalan, sehol sem találta.

Egyik napon gazdjához megrendelés érkezett, egy fiom művü diófa-koporsót kerestek. „A buta“ éppen alkalmas volt rá.

Gazdája megbizta hogy szállítsa a halottas-házhoz

Lapunk ünnepi számához egy félv mellékletet csatolunk.

Mutatványszámokat egy héti ingyen és bérmentve küldünk.

vajha az az öröm, mely egy ilyen becses husvétii ajándék vétele folytán ragadja meg minden évfordulattal szívünket, ezen ajándéknak megfelelő életmunkásságra buzdítaná az emberiség egyetemét és egyesit.

Midőn ohajtjuk, hogy ez így legyen, egy-szersmind azon ohajtásunknak is kifejezést adunk, hogy olvasóink a husvétii ünnep felemelő örömeinek édességét zavartalanul élvezhessék.

— **A népfelkelő tisztjelöltek tanfolyama** Nagyenyeden folyó évi május 6-án fog kezdődni s három hétig tart. Tanteremtől a megyeház gyűléshelyisége lesz átengedve. Sajnávala említjük meg, hogy a tanárok és tanítók részére a nyári szünetben szervezendő tanfolyam egyik helyét nem tették városunkba s így kénytelenek lesznek tanár és tanító barátaink a drága Kolozsvárra sőt menni, ha hazafias ohajtásunknak eleget kívánunk tenni.

E. M. K. E.

(B.) Hála az intézőknek s hála a magyar közönségnek az E. M. K. E. eszméje mind jobban terjed, mind állandóbb gyökeret ver a társadalomban. Céljai mind világosabbakká válnak s a guny, az irigység nyilai tompán kopognak le az erős ércfalról, mely a szellemi és anyagi emelkedést buzgó munkásság által eszközölni kívánó hazafias érzelmeinek képezi várát, — nem pedig a harcznak, viszálynak, ellenséges érzületeknek. — A tények legékebb szöszölők s a tények már is ékes sorozatát mutatják fel annak, hogy miként fogja fel e hazafias irányú egyesület nemes hivatását.

A magyar hazafiaság nem lehet csak a magyarság erénye, — közös kincse kell, hogy legyen mindazoknak, kik a magyar állam ezredéves fennállása alatt e haza fiaivá váltak. Egy darabot birni e földből s nem vallani, nem érezni magát e haza hű fiának: hazaárulás. Vagyont, kincseket gyűjteni e földön, e haza népei között — s idegen érzellemmel viseltetni a magyar állam hű polgárai iránt: vérfarulás. Élvezni mindazon előnyt, mit e haza nyújt a szellemi és anyagi gazdagodás megszerzésére s a szerzett képzettséget arra használni fel, hogy a gyűlölet mérges magvait szórjuk szét az egymás támogatására utalt elemek között: bűn, melynek az életvesztés enyhe büntetése.

Az E. M. K. E. e felfogás mellett küzd s tényei mutatják, hogy előtte egyaránt honpolgár a magyar, a szász, a román. A szerencsétlen romániai vámháború nem egy iparágat rendített meg.

Ki indította meg a mentési mozgalmat, kinek férfiai állottak e hazafias tevékenység élére s kik küzdötték ki a nem is remélt sikert? — A honvédségi, népfelkelési felszerelések nagy részének az iparosok részére — nemzetiségi különbség nélkül való megszerzése ügyében, kik fáradoztak? — Bizony mind az E. M. K. E. derék elnökei s különösen kitűnő titkára, kiknek a kivívott sikerben méltán az oroszlán rész jutott. — Őszinte elismeréssel adózunk nekik, hogy nemcsak felfogták e téren is az E. M. K. E. hivatását, hanem észszel, kitartással és lelkesültséggel a tettek sikereiben mutatták ki valódi képességeiket. Ime most újabb alkalom van a nemes versenyre. A főváros lelkes népe közt hatalmas körre támadott az E. M. K. E.-nek. Legelőkelőbb hőgyeinket és férfainkat nyerte meg élére. Fel akarják lendíteni az erdélyi részek házi iparát, május havában gazdag kiállítás rendezve s a lehető legnagyobb tömeget árusítani el mindabból, mit népünk házi ipara fel bír mutatni és állandóan termelni. A szőttek, varrottak; az anyagedények, faragások, az élelmi cikkek s italok, melyek házi ipar termelvényei, mind helyet foglalhatnak a fényes bazar asztalain s mind árucikkei lesznek a kiállításnak a termelő erdélyrészi iparosok javára. Újabb alkalom lesz bemutatni nemcsak versenyképessé tehető iparunkat, hanem azt is, hogy az E. M. K. E. miként igyekezik megfelelni egyik általános jellegű feladatának — egyaránt javára válva magyarnak, szásznak, romának s nem várva, nem kérve tőlük egyebet, minthogy szeressék e földet, — hazájukat.

Az E. M. K. E.-nek van különös feladata is: védeni a magyarságot ott, hol anyagi tehetség hiánya, vagy az elernyed, elfásult lelki erő szomorú befolyása miatt nemzetiségünk gyengülése, sőt pusztulása is szembeötölően észlelhető. Erre gyűjti az anyagi erőit, erre szánja 12—15,000 frt évi jövedelmét. E jövedelem bizonyára csekély a feladat nagyságához, a sok helyt röghöz ragadt szegénység segélyéhez. Ámde — a jövőben való bizalom mellett — okos beosztással sokat lehet lendíteni ügyeinken. Iskolát, óvodát kell segíyezni első sorban; de jól meg kell fontolni hova, mennyit adjunk. A viszonyok teljes ismerete és alapos költségvetés s azon biztos tudat hiányában, hogy van emberünk, ki szigorúan felügyelni, — hatáskörében újabb alapot szerezni, — a célt, mit egyletünk maga elébe tűzött ismertetni s ezáltal a népből magasabb fogalmat ébreszteni képes, — nem kell adni, nem kell megszavazni egy krajczárt sem; kár minden fillér elvesztése abból

a tőkéből, mely kétszeresen drága előttünk, mert a lelkesedés hozta, teremtette meg.

A vidéki választmányok, az egyházi főpásztorok véleményei felölelnek minden mozzanatot, mi hatáskörükben feltűnő. Mintegy mozaik darabjai állanak az előterjesztések, melyekből válogatni s a kiválogatott darabokat egyeztetni kell, hogy megalkossuk a képet, mely — fájdalom — csak fekete, sötét és szürke színeket mutathat fel. Hogy e kép majd élénk és tetszetős színt váltsion, — még sok áldozatot sok tevékenységet kíván. Ám csak ott kell áldozni, hol az áldozat hatása igazán átmehet a vérbe, lélekbe, hol élő intézményt létesíthetünk, mely évről-évre szaporítja a felvilágosodásra képesek számát. Ne köszünk le most tőkéket pusztá falakba, mely néhol csak hiúságot elégít ki egy fényes templom, egy magas torony képében, — melynek árával számos iskolát, óvodát létesíthetünk, — lelkesíti és tanítói nyomoru fizetést javíthatunk meg. Láttunk pl. javaslatot, hogy egyik-másik 7—8000 frt templom-építési alappal rendelkező nagyobb intelligens közönséggel bíró egyház részére 2—4000 frt segély adassék.

Minék? pár év alatt a tőke, kellő kamatozás mellett, ugys kiadja a hiányzó részt s annyi különböző módja van a gyűjtésnek, hogy még rövidebb idő alatt is egybe hozhatjuk a szükséges pénzt. Olvastunk előterjesztést, hogy egyik-másik felekezeti kölesön utján segítessék; de kérdjük, vajjon az az egyház egyetemes jótállás mellett, nem nyerhetne-e olcsó törlesztési kölcsönt pénzügyeinketől a megyei kölesönök példájára? — És végül: hallottunk oly véleményt is, hogy a hol az állam segélyét is lehet némi részben várni, az egylet ne siessen ezen segély folyósítását oly módon kieszközölni, hogy az intézmény létesítésére és fenntartására még szükséges részt maga ajánlja fel! Sőt ellenkezőleg: a mit az állam s a felkezetek segélyével el lehet érni, — ott — ereje szerint — az egyesület tegye meg a lehető.

Folyó hó 12-én, husvét ünnepének harmadnapján, lesz az E. M. K. E. életének egyik legnevezetesebb ünnepe: működési körének valódi alapkö-létele. Jól tudjuk, hogy az alapkö még nem maga az épület, de midőn azt letesszük, már tisztában vagyunk a terv minden egyes részleteivel, kivitelének módozataival s az épület, melyet az alap-köre helyezünk, építőjének nemes szellemét is vissza kell, hogy tükrözze századokig.

örömmel teljesítette a kérését. Önerzettel tekintett szép művére.

Maga akarta elhelyezni benne a halottat; hiszen csak nem is bízhatta másra.

Belépett a gyászos falak közé, bevitte a koporsót, elhelyezte szépen; a belső szobából faldokló zokogás hallatszott a halottat hozták. A buta rátekintett, megállott mintegy szobor; tagjai megmerevedtek, ajkán elhalt a szó; lerogyott a földre.

Az ő joltévője volt a halott.

A legelső ember, kinek szeretetét érezte, az feküdt az ő remekébe.

Haza ment, mormogott magában valamit . . . öszszetörte vésőjét, gyaluját . . . elhagyta gazdáját s koporsót többet nem készítet soha.

Feltámadás.

— Ajánlva édes jó anyámnak. —

A tavaszi verőfény bemosolyog ablakomon s vidám üdvözléssel köszönt. Ugy érzem, mintha e fényben valaki arcomra küldené esőkját; valaki olyan, ki már itt nem látható, de a kit mégis örökre lehet szeretni! . . . Különben miért keresne föl engem e bohóka fény? . . . Hiszen az ő vidám mosolygása nem illik össze, nem békülhet meg az én halovány arcom szomorú vonásai-val . . .

A vén torony harangja imára kondul. A hívő sereg a szentegyház felé indul imádkozni.

Látom az édes anyát . . . Hallom hangjait . . . Hallom az üdvözlést, mely annak szól, ki a Golgotára vitte vállán a keresztet, hogy rajta megfeszíttessék. Ah! még ő is összerokadt alatta, kinek kezében volt az istenség minden ereje és hatalma.

Ez anyának is van keresztje. Egyszer meglátogatta

őt az Úr s elvette tőle négy kedves gyermekét. Azóta hordozza vállán a gyötörő fájdalom, sorvasztó bánat súlyos keresztjét . . . és nem roskad alatta össze . . .

Megzendül lágyan a zsolozsma . . . Feltámadást hirdet! . . . Ő érte ezt a hangot s érzi annak megváltó erejét. Ez az ígért, mely egy másik világ bensejét, egy jövő élet boldogságát tárja fel. Ez az ige, mely a megnyugvást, az Örök Isten végtelen kegyelmét s a szenvedések megdicsőülését hirdeti.

Zeng az imadal . . . Feltámadást hirdet . . .

Ez az asszony szegény . . . De ebben az asszonyban gazdag az anya. Ott van az ő gazdagsága abban a darabka hitben, mely őt eddig megővta a kétségbeeséstől . . . Szegény asszony . . . boldog anya! . . .

Az ige hatalmas szözeata végig harsog a templom ódon falai közt. Ő áhitattal hallgatja azt s egyszerre csak visszatér lelke a múltba . . . Látja magát, mint ifju nőt, kebelén a kis caecsemóval, kinek ajkairól oly édes örömmel leste az első gyűgyögést, kinek azezán a rózsapirt olyan büszkén csókolgató. Mennyi ábrándot, mennyi reményt kötött hozzá és . . . jöttek az élet viharai s romba döntötték az ábrándok tündéri világát. Azóta az ifju nő fekete haja őszülni kezd; az arcon a szenvedés fehér lili omái nyílnak, az ifju alak roskatag lett s ő egyre várja a megváltást a nehéz kereszt alól . . .

Zeng az imadal . . . Uj életet, feltámadást hirdet! . . .

Oh mi a martyrok szenvedése ahhoz képest, a mit ez a nő végig élt? Szenvedtek, meghaltak egy elvált, melyet hirdettek. Ez az asszony szenvedett s míg belől emészti a kín pokoli tüze, arca mosolygott, mert neki nem volt szabad sirnia! Nincs nagyobb martyrumság, mint egy élet összes kinszenvedését mosolygó arccal hordani . . .

Szegény jó anya! Mennyit szenvedtél! Szeretném lelkedbe lopni a megnyugvást, de hiszen én is azt keresek. Szeretném szívedbe ültetni a vigasztalást, de mikor nekem is vigaszra, bátorításra volna szükségem! Szeretném ajkaidra lehelni az öröm mosolyát, de az én ajkaimon is csak az elfojtott szenvedés vonaglik.

Végig tekintek életemen. Husz tavasz virága hullott el már azóta, hogy életet adtál s még eddig csak az élet mizeriát ismerem. Ifju lelkem kibontva szárnyait büszkén emelkedett a magasba, küzdve a nemesért, az esztáenyért, de a magasból még törpébbnek látszik az ember, sokkal törpébbnek, sokkal nyomorultabbnak.

Népek milliói küzdenek, izzadnak hirdetve nagy célokat s e nemes hang mögött ott hallom a legelvetemültebb önzés irigy szavait. Oh, ezekkel szemben átok a tudás! Szerelem, hazaszeretet, vallásos áhítat, jótékonyosság a legtöbbször egy óriási álarc, mely alá a dicsvágy, hiúság, kapzsiság undok pofája rejtőzött. Milyen jó volna ezeket nem ismerni! Hogy volna reménye a léleknek, hogy lehetne hite a jóban, míg ezeket keserűen kell tapasztalnia?! . . . És mégis. — lelkemben érezve a mindenthatót, hiszek; s az új életet, a feltámadást addig remélem, míg meg nem hal bennem az is, a mi most még él! . . . Zeng az imadal . . . Feltámadást hirdet! . . .

Mikor enyhülést akarok keresni, felkeresem halottaimat. Azokat örökre lehet szeretni. Azokban sohasem csalódom. Lelkemben ott él egy tisztább világ, hol azokkal fogunk találkozni, kiket itt szeretünk, a kiket itt elsirattunk! A vén torony harangja ismét megkondul. A bűnös ember az imában csak a félelmét dobta el magától, mert hiszi, hogy Isten megbocsátott neki! Tartsa meg őt az ő hite! Én a távolból egy szent sir felé fordulva imádkozom a boldog feltámadásért! Szabó Jenő.

tal megjavultak visszatérését módhoz juttatni 17-én délután barbarátok tiszt

— A gyűf. hó 11-ikén a lomal diszgya s a szolgálatot testület a polg megjelenni, me érmelet osztat

— **Gidó** titkár Kézdisz folyó hó 21-én fűszit. plébán adózletük me — canonoki st

— **Kell** zord időjárast. ruhájukat öltö

— **Főse** jutaleket fedez gálatott. Besz 9-et. a honvéd Nagyenyed vá a honvédségho legszebb egye ház feladatát. Ma. yari Kéro polgármestern karnak nehán

— **Garz** ponori legény phantasiával ellenséges föl képzelték, sik pecsenyearuló gattak, élelmi többlet elpocs véget a puszt a télikörbe fe iogról mitsen került. Egy a tetteseket s e kodott s roszt

— **Elh** születési V. Szőlő s a sz örök nyugalo

— **Erd** mesváry János Két láb melyse ben pedig 14—lyeknek vékony nyugatfele hely finom sodrott u penzt talált, m mával a turkes dekkel bírna u hazánk e része ténhetett. — lakott Gyulafel

— **Ny** egyesület „G I. közlemény gyűlési kep tek szerkesz r ó y i Pat Apostol Ala 1 frt. Képes Vilmos 5 fr dorán Lajos dor 1 frt, E Emmánuel 2 5 frt, Szilág 5 frt, Fibán F me János 1 frt. — II. jos 2 frt, I bestyén Sár 2 frt, Királ Róza 2 frt, frt, Iván M hály 3 frt, kácsi Zeign 2 frt, Sylve Budapestről frt, dr. Ma Miklós 1 fr gyögyyszerés sány Lajos Saska Sánd kr, dr. Gel összesen 7 adományok rencsem n Se b e s t „Gáspár a

tal megjavultaknak látszó egyéneknek a társadalomba való visszatérését megkönnyíteni s őket becsületesebb kereset-módhoz juttatni. Az alakuló gyűlés Gyulafehérvárra f. hó 17-én délután 3 órakor lesz, melyre az érdeklődő emberbarátok tisztelettel meghívattak.

— **A gyulafehérvári önkéntes tűzoltó egyesület** f. hó 11-ikén tartja meg 5000-dik éjjorságát, mely alkalommal díszgyakorlatok lesznek este az őrtanya kivüléggittatik s a szolgálatot a parancsnokság végzi. A városi képviselő testület a polgármester elnöke alatt küldöttségileg fog megjelenni, mely alkalommal az egyesület kiváló tagjai között érmeiket osztanak ki.

— **Gidófalvy Gergely** szentszéki ülnök és püspöki titkár közdiszentelekre plébánossá választván meg, folyó hó 21-én indul új állomása elfoglalására. A kik a főtiszt. plébános ur kitünő tehetségeit ismerik, — őszinte üdvözlétük mellett mielőbbi visszatérését kívánják egy — canonoki stallumba.

— **Kellemes meleg napok** váltották fel az eddigi zord időjárást. Az iparkodó sombokok legszebb aranysárga ruhájukat öltötték fel a hűvűt meggyűlöltetésére.

— **Fősorozás.** A nagyenyedi járás a kivett hadjuttalékok fedezte s a honvédséghez is szép számot szolgáltatott. Besoroztak a sorhadhoz 63-at, a póttartalékhoz 9-et, a honvédséghez 38-at. Jó eredményű volt a sorozás Nagyenyed városra nézve is, honnan a sorhadhoz 15-öt, a honvédséghez 8-at soroztak be. A sorozó bizottság a legszebb egyetértéssel s nagy szorgalommal végezte nehéz feladatát — s a végzett munka után az első nap dr. Magyar Károlynál másnap az alispánnál s befejezésül a polgármesternél gyűlt össze ebédre, hová a honvédtisztikarnak néhány tisztje is hivatalos volt.

— **Garázdálkodó hadkötelesek.** A sor alá került ponori legények közül néhányan, kik páliukától feltűzalt phantasiájával magukat már nemcsak katonáknak, hanem ellenséges földön vigan harácsoló diadalmos vitézeknek képzeltek, sikeres ostromot intéztek az alma, kenyér s pecsenyeparulók békés enyedi kofák ellen, sátraikat felforgatták, élelmi szerekből a meynyit lehetett felfaltak, a többit elpocsekolták. Csak rendőri közbelépés vethetett véget a pusztításnak. Másnap a fősolgabíró kérdőre vonta a felelősökbe felállított ponori arany ifjúságot s mivel a dolgotól mitsem akart tudni — az egész társaság hűvösre került. Egy napi komoly elmélkedés után megneveztek a tetteseket s ezeknek alkalmiasit elég okuk lesz elhamarkodott s rossz helyen felpezsdült hősködésüket megbánni.

— **Elhalt tanuló.** Bedő János sepsiszentgyörgyi születésű V. középszintű tanuló tüdőbajban elhalt. — Szülői s a szünidőt itt töltő néhány tanuló társa kísérette örök nyugalomra a korán sirba dönt ifjút. Béke hamvaira.

— **Érdekes régészeti leletre** bukkan Gyulafehérvárra dr. Temesváry János tanár, a kath. főnövelde új épületének alapásánál. Ket láb mélységben 10 drb Mátyás korabeli pénzre, 2 1/2 méter mélyben pedig 14—16, nagyobb részt női hullamaradványokra akad, melyeknek vékony ozirafatokkal ellátott téglák képeztek koporsóját. A nyugatfelé helyezett hullák lapos, hosszukas alkatu fejénél 17 darab finom sodrott munkával készült ezüst fülbevalót s 6 darab t a t r penzt talált, melyek a XIII. század kezdetén, az első tatárjárás alkalmával a turkesztáni pénzek mintájára készültek. Valóban kiváló érdekekkel bírna utannomozni, vajjon mily körülmények között lehetett hazánk e része a jelzett időben, hogy ily nagyszámú temetkezés történt, — mi feltételezi, hogy az illető népörzs hosszabb ideig lakott Gyulafehérvárra és vidékére.

— **Nyilvános számadás** az alsófehérmegyei tanítóegyesület „G á s p á r a l a p”-jára befolyt adományokról. 1. közlemény. 1. nagyságos dr. Dárday Sándor országgyűlési képviselő ur 50 frt; 2. A „Politikai Szemle” tek. szerkesztője 25 frt. — összesen 75 frt. — I. B e r é n y i Paula verespataki tanítónő k. a. gyűjtő ivén: Apostol Alajos 2 frt, Ebergényi Mózes 5 frt, Imreh Károly 1 frt, Képes Lujza 1 frt, Raffaj Zsigmond 1 frt, Damó Vilmos 5 frt, Ajtai János 3 frt, Dobay Károly 1 frt, Moldován Lajos 3 frt, Obréger Vilmos 2 frt, Barabás Sándor 1 frt, Konya György 2 frt, Kremniczi 3 frt, Jenny Emmauel 2 frt, David János Zeyk 1 frt, Dregán János 5 frt, Szilágyi Etelka 1 frt, Székelyné Szederjessi Ion 1 frt, Fibán Károlyné 1 frt, Diószeghy Lajos 2 frt, Csekme János 1 frt, Magyar Mihály 1 frt — összesen 46 frt. — II. S e b e s t y é n Sándor gyűjtő ivén: Nagy Lajos 2 frt, Dancs Samu 2 frt, Grail Eleonora 2 frt, Sebestyén Sándor 5 frt, Ráthy Gábor 5 frt, Nagy Mózes 2 frt, Király Miklós 2 frt, Munkácsi József 2 frt, Balogh Róza 2 frt, Nagy Géza 5 frt, Sándor János miriszlói 1 frt, Iván Miklós 5 frt, Bartha Zsigmond 5 frt, Müller Mihály 3 frt, Kovács Gyula 2 frt, Péter Antal 1 frt, Munkácsi Zsigmond 2 frt, Csekme Ferenc 1 frt, Papp Gyula 2 frt, Sylvester Árpád tövisi 2 frt, Lédarér Abraham Budapestről 2 frt, Török Bertalan 2 frt, Csató János 1 frt, dr. Magyar Károly 2 frt, Tóth Miklós 1 frt, Miksa Miklós 1 frt, Kiss Károly gondnok 1 frt, Kovács József gyógyszerész 1 frt 40 kr, Korbuly Balint 2 frt, Bisztritsány Lajos 1 frt, Zeyk Kálmán 2 frt, Zeyk Dániel 5 frt, Siska Sándor 1 frt, Lázár Adolf 1 frt, Lőcsy Lajos 50 kr, dr. Gelei József 1 frt, dr. Barók György 1 frt 10 kr, összesen 79 frt. Gyűjtés utján eddig kezemhez befolyt adományok főösszege 200 frt, melyet köszönettel van szerencsém nyugtázni. Nagyenyed, 1887. április 2-án. — S e b e s t y é n S á n d o r tan. egyesületi főjegyző. a „Gáspár alap” id. kezelője.

— Szerkesztői izenet. Sz. G. A „szivárvány” nem elég tündöklő, tetszetősebb, könnyebben gördülő verszet szükséges. Próbáltuk kijavítani, de nehezen megy — kísértse meg újra. Kérünk értesítést a társadalmi közeletről s apróbb híreket mennél többet.

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcsészet tizenkét szabálya.*)

I.

Hogyha van üres helyed,
Gyümölcsfát ültess oda.
A gyümölcsfa — töképenz,
Megjön évi kamata.

II.

Jól válaszd meg, milyent ültess:
Rosz a fa, ha nyomorék;
Legyen a fa ép növésű,
Alján vastag, t ő r z s e szép;
Rongálatlan és hibátlan
A korona és gyökér.
— Szerezz honit, sok egyfajtát:
Kapkodás semmit sem ér.

III.

Igen tömött ültetéssel,
Megjegyezd, nem sokra megy.
Jó világos, tágas helyen
Szebben fejlík csemetéd.
Tíz nagy lépés közel ültess,
Ha gondolsz jövőjved. —
Kötött sorba ültess őket:
Négyszögönként ötvél.

IV.

Ásasd a gödröt kötésig;
Görbén ne álljon a törzs;
A gyephantot legalól vesd;
Szorosan a fát ne kösd:
Ha az ásott föld majd rokkan,
Fád is rokkanjon vele. —
Vízfogóul tányérformán
Hagyd a földet körüle.

V.

Gyökereit megmetszted; így tegy
Most a koronával is:
Minden ágnek harmadrészét
Metszőkéssel távolítsd.
Csak a vezérágat kiméld:
Nagyon meg ne rövidítsd.
Így ápolva — hat év múlva
Szép fád lesz s gyümölcsöd is.

VI.

Vén fát meg kell tisztogatnod,
Hogy ne vesszen benne hasznod.
Fagyöngy, moha, száraz ág —
El vele mihamarabb!
Ha igen sűrű az ágak:
Juttass nekik napvilágot,
De mig így ritkítgatod,
Jó — mértéket tartanod.

VII.

Gyümölcsfáid minden ősszel
Mázoltasd be jól m é s z v i z z e l;
Elpusztul attól a féreg,
S szépen megsimul a kéreg.

VIII.

Hogy gyümölcsfád jól teremjen,
Trágyát bőven adj neki;
Csak fontold meg, hogy gyökereit
Messzire s mélyen veti;
Meggid a korona terjed —
Addig terjed a gyökér:
Jó mélyen hát s törzstől messze
Trágyázásod többet ér.

IX.

Hogyha felnőtt már a fád,
És gyümölcsöt mégsem ad,
De éptörzsű, szemnek is szép:
Ne fenegess rája fejszét —
Ojtókést csak s minden ágát
Újra ojtás d mihamarabb.
— Ha nagy a fa, ojtásd be rendre
EVENKÉNT egy harmadát.

X.

Ha a fád megvéhnedett,
S már gyümölcsét nem szeded,
Mégis kedveled fajtáját —
Csak hagyd élni még a fáját;
Ágvégeit meszd le,
Görbét, szárazt nyess le:
M e g i f j i t v a k é l e r ö r e ,
És — teremni fog jövőre.

* Némethől rögtönözve. Ez oktató költemény eredeti szövege a berni kanton belügyigazgatósága és közgazdasági egylete által kiadva, nagy kemény papírlapra nyomtatva, népiskolák, gazdasági és egyleti irodák falán kifüggesztve olvasható. Ajánljuk pártoló „követés” végett a gyümölcsészeti egyleteknek.

XI.

Hogyha fádnek baja támad,
Járj utána az okának.
Fordíts gondot a sebére,
Mesd az éprézig, fehérre;
Hasogass be körülötte
Ep kérgebe, s kenőcsöld be.

XII.

Tanácsaimat csak kövesd barátom;
Sikerét meglátod: gyümölcsöt a fádon;
S majd, ha örülsz nagy-bő áldásnak:
G o n d o d s h a s z n o d l e s z p é l d á j a m á s n a k !

V.

A cseresnyefa nevelése.

Tagadhatatlan, hogy a cseresnye valamennyi gyümölcsfa közt legjobban fizet. — Vannak vidékek, a melyek jólétüket majdnem kizárólag a cseresnyefának köszönhetik.

De a cseresnyefa csak akkor jövedelmező, ha tenyésztésekor a legszebb, legjobb és legtartósabb fajokat választják. — Két körülményre akarunk itt figyelmeztetni, a melyek a cseresnyefa terjedésének eddig különös útjában állanak: egyik az, hogy a fiatal cseresnyefákat, kivált az utak mentén állókat oly gyakran és könnyelműen megsértik; a másik az, hogy a fiatal cseresnyefák nem igen kitartók s kivált a fagy iránt igen érzékenyek.

A csekély tartósság oka főképp a faiskolai kezelésben gyökerezik.

A fiatal fák a faiskolában rendszeren igen gyorsan nőnek fel, úgy hogy kedvező talajban néhány év alatt szép magas törzs fejlődik, melyet koronájában nemesíteni szokás. Rendszeren a hasított ojtást alkalmazzák, mert ez leggyakrabban sikerül, de ezzel a pusztulás csiráját is ojtják a fiatal fába.

Ennél határozottan jobb a szemzés, vagy a kéregbe való ojtás, mely tartós fákat szolgáltat. De az így nemesített fák a tavaszi és őszi fagyok iránt igen érzékenyek.

A fiatal nemesített cseresnyefák csakhamar gyümölcsöt hoznak. De mivel az első kevés gyümölcs a különös védelmet nem fizeti ki, a fiatal fákat örege-apraja pusztítja.

Mit tegyünk tehát, hogy tartós fákat neveljünk?

Ültessünk erős vadfácskákat, melyeket elég olcsón árulnak. Ezeket hagyjuk nyugton növekedni. — Apró, jelentéktelen gyümölcsüket nem igen bántják s így a fákat sem sértik meg, ennél fogva ezek szép koronát képezhetnek.

Ezek gyakran óriási fákká fejlődnek.

Négy-öt év múlva hozzáfoghatunk a nemesítéshez és pedig kéregbe ojtással. — Azokat az ágakat, melyeken az ojtás meg nem fogant, augusztusban szemezzük. Rákövetkező évben már szép, nemes koronának lesz s a harmadik évben már meglehetősen sok gyümölcs lesz rajta. Ily cseresnyefáknak a tél sem árt.

Gazdasági apróságok.

* **Egy új vértisztító szer.** Dr. Nagy Sándor úrától a következő sorokat vetjük: Csak nem rég volt alkalom számos lapban azokat az előnyöket vázolni, melyeket Herbabny Gyula alvissavas méz-szörpének használata adóbajoknál és verszegénységénél nyújt, most pedig alkalomszerűen tartom a figyelmet egy új vértisztító szerre felhívni, mely minden a pirulák, pasztillák, porok stb. alakjában előforduló hasonló szerkezet messze túlhaladja, mintán azok nagyrészt drasztikus és így idővel ártalmas hatásúak. Tudvalevő, hogy a „Sarsaparilla-gyökér” az eddig ismert vértisztító szerek közt a legjobb, e mellett enyhén otdó és teljesen ártatlan. Herbabny Gyula bécsi gyógyszerész (Kaiserstrasse 75) most egy fokozott ésszetételű „Sarsaparilla-szörpöt” készített, mely más hasonló kitünő vértisztító és otdó növényi anyagokat tartalmaz és a legjobb hatással alkalmazható szorulásoknál vértisztító soknál, bőrbántalmaknál, köszvényűl, csúznál és azok következményeinél, vérkeringés- és emésztési zavaroknál, maj- és vesedaganatoknál, sárgaságnál, görvéllykornál, női betegségeknél, szóval mindazon bajoknál, melyeknél a megromlott nedvek és a vér felújítása kívánatos. E szörp, melynek főraktára Magyarország számára Budapestén Török József gyógyszerésznél van, nemcsak a szenvedőknek ajánlom, kik azt alacsony árá miatt (egy palack 35 kr) könnyen beszerezhetik, hanem a gyógyszerészeknek is ajánlom e kitünő preparátum terjesztését.

* **„A Hikorí-fa” mint életmentő.** Fővárosi tudósaink írja: Rivera Ottó fővárosi magázó a napokban Zsigmondi Károly ismert fővárosi kocsigyárosnak pusztán körüli raktárában egy új szerkezetű reaktívúli könnyű, de „Hikorí-fából” készült kötkerekű kocsi vásárolt, melybe azonnal befogatott és a lovardába akart hajtani. Mikor a Sándor-utczában be akart fordulni, egy bérkocsi oly örült vágtatással közeledett feléje, hogy a kitérés lehetetlen volt. Az összeütközés oly erővel történt, hogy Rivera kocsijának agya úgy beleszapadt a bérkocsi első kerekéinek közt, hogy az erős bérkocsinak a kereke kidúlt az ágyból, minek következtében a kocsi leesett és jobb

karját törte úgy, hogy eszméletlen állapotban szállították a Rókusba. Revera lova megbokrosodott és tulajdonosa csak annak köszönheti életét, hogy kocsija az aczéltügyességgel „Hikóri-fából” készült. Revera megmenekülése fölötti örömeben Zsigmondy munkásainak 100 frt borszállót adott.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS — **TÖRÖK BERTALAN**
Kiadó-tulajdonos **WOKÁL JÁNOS**

Sz. 3375—1886.

Arverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyszabonyi Albina takarékos és hitelintézet végre-

hajtának, veresegyházi Bogdán Vaszília I. Jakób és Deák Szimion végrehajtást szenvedő elleni 515 frt 50 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi kir. területén levő veresegyházi 57. és 68. szám telekjegyzőkönyvben Bogdán Vaszília I. Jakób és Deák Szimion nevében álló fekvőkre összesen 890 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a rennebb megjelölt ingatlanra az 1887. évi április hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor veresegyház község előljáróságánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladni fog.

Arverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10%-át az Albina takarékpénztár kivételével készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-ik 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelzett oradékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzek a bíróságnál előleges elhelyezéséről, kiállított szabályszerű elismernényt átszolgáltatni.

Kelt Nagyenyeden, 1886. október 14-én.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

227. szám.
1887.

Arlejtési hirdetés.

A Verespatak-orbai m. kir. és társ. szent kereszt altárnánál a bányatermények és üzemi anyagok lövonatu vaspályáni szállításához, a vízemelő és aknai szállító járgánygépekhez szükséges lófogatok előállítására 1887. augusztus hó 1-ső napjától kezdve 1890-ik évi július hó 31-ik napjáig három évre, ezennel bérleti árlejtés hirdetik.

A vaspályán 10 métermázsát tartalmazó csillékben a bányákban a siklóig átlagosan 5.700 méternyi távolságra évenként m. é. 150.000 métermázsára érez és töreces lesz szállítandó; az erre vonatkozó ajánlatok egyes csilléknél árban teendők.

A vízemelő, vagy esetleg terményszállító járgánygépekhez a szükséges kettős lófogatok naponként 8 órai időszakokban lesznek kiállítandók: 8 óránként 2 pár, tehát naponként 6 pár ló lesz előállítandó, az erre vonatkozó ajánlatban egy pár lónak, vagy is egy kettős fogatnak 8 órai időszakra a vállalkozó saját kocsisával leendő kiállításáért teendő ki az ajánlott bérleti összeg.

A teendő ajánlatok mindkét nemű szállítására együttesen, valamint külön tételre egyikére, vagy másikára is elfogadhatnak és érvényesek.

Bérleti szándékozik 50 kros bélyeggel és 200 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat 1887. április hó 20-ik napjáig az alólirt m. kir. bányahivatalhoz küldjék be.

A bérleti feltételek az alólirt m. kir. bányahivatalnál megtekinthetők.

M. kir. bányahivatal.

Abrudbányán, 1887. év márczius hó 16-án.

3-3

<p>3¹/₂ lóerejű GŐZMOZGONYOK fa-, szén- és szalmatüzelésre s legszilárdabb szerkezetű, könnyen szállítható s új szerkezetű GŐZCSÉPLŐGÉPEK szeges dobbal, kettős tisztító művel, árpataklyászolóval és osztályozó hengerrel. Ár 3150 frt és azon felül. MUNKAKÉPESSÉG 10 óra alatt 3000—6000 kéve JÓTÁLLÁS.</p>	<p>MAGYAR GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK GROSSMANN és RAUSCHENBACH-tól BUDAPESTEN.</p> 	<p>4, 6, 8 lóerejű GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK verőlécces dobbal és vaskerettel, legújabb, legszilárdabb szerkezet; EKÉK, VETŐGÉPEK, ROSTÁK, MALMOK, MORZSOLÓK, SZECSKA- ÉS RÉPAVÁGÓK és mindennemű más MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK.</p>
<p>Az 1885-iki BUDAPESTI ÁLTALÁNOS ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON NAGY DISZOKLEVÉL. 5-10</p>	<p>GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA külső váczi ut 7. BUDAPEST külső váczi ut 7.</p>	<p>Budapestre felránduló vevők kizárólag és egyenesen gyárunkba (5 percnyire az osztr. államvasutótól) jönni kéretnek.</p>

Könyvnyomda

Wokál János
könyvárus és nyomdász Nagy-Enyeden.

Ajánlja jól berendezett

KÖNYVNYOMDAJÁT,
mely egy egész új nagy gyorsajtóval és a hozzá megkivántató betűkkel van ellátva; elvállal mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számiák, nász-, gyász- és vigalmi jejentések, név- és meghívó jegyek, táncrendek, gygyszertári jelzetek, barom-utlevelek, vásár-czédulák, hirdetések, bármily nagyságu falragaszok, — szóval minden e szakmába vágó munkák izléses kiállítását.

Különösen a kir. közjegyzők, megyei s városi hatóságok és a községi előljáróságok, valamint takarékpénztárak figyelmét bátor vagyok arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkivántató nyomtatványok gyors elkészítésére s a legelőcsőbb arszámításra különös sulyt fektetek. — A községi bíróságok részére szükséges nyomtatványokból raktárt tartok s azokból kis mennyiségben **koncz számra** is jutányos áron szolgálók. — Nemkülönbön ajánlom

kölcsön-könyvtáramat,
mely áll 3200 magyar és német könyvből. A beállítás mindennap megtörténhetik. A részvénydíj nagyon csekély. Vidéki olvasók előnyben részesülnek. Végül ajánlom jól berendezett

KÖNYVKÖTÉSZEKEMET,
melyben mindennemű könyvkötői munkák, egyszerű, valamint arany metszésű könyvek, új diszmnunkák felvállaltatnak, jutányos áron és gyorsan elkészítetnek.

Kölcsön-könyvtár

Nyomatott Wokál János könyvnyomdájában Nagyenyeden.

A nagy... a cano... Egy... 291. sz... közgyűlés... zatára — 8. számát... szemben... 26—1886... nyét: me... tatio) az... még egyb... A j... ugyan is... Egy... reformján... lyozva vo... hközsegi... adókkal f... inkra néz... nyira nem... jelentőség... javaslatba... világos, h... átalány t... káros nap... költségei... bizottság... — a pre... egyház... ébren tar... bülhető... kárral m... az ily k... épp oly... Szó... ziti az e... A... bizottság... elve kell... szerint a... egyéni fe... kérdőre... egyházm... a bizotts... vélemény... het. Hog... elve gyal... példait k... kormány... az egyhá... alkotmán... az máské... egyesek u... zárólagos... protestán... protestán... volna me... Sok... lösségét... az esper... tén — m... küldethet... intézkedé... Vagy tán... az esper... s a" réve... Hiszen a... ségekbe... lenne" !... A... nehéz, m... jazásánk... egyházkö... tervelt fi... a vizsgá... esperesel... ket igen... hajlandó... nyosság... a munká... nyos. ser... Fel... indokolás... az idő vi... leg, lelki... nem ren... előhalado... *)... egyházkert... gyarságn... okon köz... dínikáló b... szített jav... „a nagy... közlemény... lásd „Pro

A nagyenyedi ref. egyházmegye véleménye a canonica visitatio reformja iránti javaslatára.*)

Egyházmegyei közgyűlésünk a mélt. igazgatótanács 291. sz. a. leirata értelmében — tekintettel az egyhker. közgyűlés 37—1886. jkvi számú elvi jelentőségű határozatára — komoly tanácskozás tárgyává tévén a hiv. lap 8. számában 324. sz. a. közrebocsátott javaslatot, azzal szemben indítván érzi magát ismételt hangsúlyozni 26—1886. sz. a. feliratában kifejezett aláíratos véleményét: mely szerint az évenkénti egyházlátogatás (visitatio) az esperes, jegyző és director — kivételes esetben még egyhkm. gondnok — által hajtandó végre.

A javaslat szerint életbe léptetendő új rendszerben ugyan is semmi előnyt nem látunk.

Egyik előny lehetne — a mi a vizsgálat korszerű reformjának napi rendre hozatalával különösen hangsúlyozva volt — a költségkímélés. Szüksök jövedelmü egyházközségeinkre s a minden nemű országhoz és egyházi adókkal fokozott mérvben terhelt szegényedő hitsorsosainkra nézve valóban keesegtető indok volna. De ez annyira nem forog fenn, hogy sem a főt. püspök ur elvi jelentőségű indítványában, sem az előtűnk álló konkrét javaslatban említés szines róla. — Nem is lehet: Miután világos, hogy a rendszeresített esperesi és számvevői általán többre megy, mint a vizsg. bizottság eddig szokásos napi díjai. A mellett a vizsgáló esperes ellátásának költségei igen keveset fognának különbözni a vizsgáló bizottságétól. Sőt — a mi eddig néhol szokásban volt — a presbiteriumnak egy szerény lakomája, a mely az egyház iránti érdeklődésnek s áldozatkészségnek egyik ébrén tartója volt — kár nélkül nehezen volna kiküszöbölhető. legalább is az új rendszer keretében nem kisebb kárral, mint a régiebb gyakorlat mellett. — Egyébaránt az ily költségek beszűntetésének a bizottsági visitatio épp oly kevésbé áll utjában, mint az esperesi visitatio.

Szóval a javaslat szerint a költségzaporodás nehezíti az egyházközségek helyzetét.

A főt. püspök ur indoklásában felhozatik, hogy a bizottsággal (testülettel szemben) a „személyes felelősség elve kellő hatályal mindig érvényesülhet.“ — Nézetünk szerint azonban a testületi kormányzás nem zárja ki az egyéni felelősséget. A vizsgáló bizottság elnöke mindig kérdőre vonható s teljes mérvben felelőssé tehető az egyházmegye kormányzásáért s felelősségi erejénél fogva a bizottság tagjaival szemben is érvényesítheti a maga véleményét, esetleg vetőjogot gyakorolhat, vagy felelősséget. Hogy a testületi kormányzás és egyéni felelősség elve gyakorlatilag mily szépen érvényesülhet: meggyőző példáit látjuk anyaszentegyházunk fensőbb és alantasabb kormányzó testületeiben — a konventtől fogva le egészen az egyházközségi presbiteriumokig. — Sőt prot. egyházalkotmányunk presbiterialis alapelvei szerint nem is lehet a másképp. Az egyéni felelősség érvényesítése okán egyesek működési és hatalmi körét nagyon kiterjeszteni kizárólagossá tenni, az egyéni családhozatalanság felé vezető protestáns-ellenes absolutisticus intézkedés volna, — a protestáns egyházkormányzat presbiterialis elveivel nem volna megegyeztethető.

Sokkal inkább megnehezíti az esperes egyéni felelősségét a javaslat azon pontja, (188. §.) mely szerint az esperes az egyházközségekben — akadályoztatása esetén — maga helyett más papot küldhet vizitálni, vagy küldethet az egyhkm. közgyűléssel. — Mert ez utóbbinak intézkedéseiről miképp vállalhat az esperes felelősséget? Vagy tán akkor közvetlenül arra neheztül a felelősség: s az esperes egyszerűen „akadályoztatása“ révén minden felelősség alól kényelmesen kibújhat? Hiszen akkor főleg a nehéz viszonyok közt élő egyházközségekbe kiszállani — okos dolog — mindig „akadályozva lenne“!

A javaslat ezen pontjának elfogadása már azért is nehéz, mert abban az esperes helyett vizsgáló egyén díjazásának kérdése merőben figyelmen kívül hagyatik. Az egyházközségek a már rendszeresített s a most újabban tervelt fizetendőségekkel annyira terhelve vannak, hogy a vizsgálólhelyettesnek külön díjazást nem adhatnak; az esperesek pedig lehet, hogy helyetteseikre a köteleességet igen, de a megfelelő javadalmazást nem volnának hajlandók reá ruházni, — ha csak ez utóbbira is méltányosság szerint törvényhozásilag nem kötelezetnek. Mert a munkát és a fizetést külön választani sem nem méltányos, sem igazságos.

Felhozatik továbbá a 37—1886. egyhkm. jkvi sz. a. indoklásában, hogy a bizottság hetekig tartó utazásában, az idő viszontagságainak kitéve elfárad, kimerül s testi-lelki, lelkileg a kellő nyugodtsággal és munkaképességgel nem rendelkezhetik. De hát az esperes — ki rendszeren előhaladottabb korban van, mint hivatalársai — tán ke-

*) A canonica visitatio reformjának kérdése az erdélyi ref. egyházkerületnek, sőt bátran mondhatjuk: az erdélyi összes magyarországnak egyik napi renden levő nagyfontosságú kérdése lévén, ez okon közöljük egész terjedelmében az enyedi egyházmegyének a „kodifikáló bizottság“ által a canonica visitatio reformja tárgyában — készített javaslatára adott véleményét, melyről lapunk 14-ik számába „a nagyenyedi ref. egyházmegye rendkívüli közgyűlése“ czím alatti közleményünkbe megemlékeztünk. A kodifikáló bizottság javaslatát lásd „Protestáns közlöny“ 1887. évi 8-ik számában. Szerk.

vésbé érzi meg az idő viszontagságait? És ha csak — mellékesnek tekintvén az esperesi dignitás és fizetés előnyét — lelkiismeretesen fogja fel hivatását s mindent saját szemével akar látni, közvetlenül orvosolni, hatni, buzdítani: nem kell-e szintén a hosszadalmas utazás keletlenlenségének kitenni magát? — Igaz, hogy tetszése szerinti időben látogatja meg az egyházakat; de a tavaszi egyhkm. közgyűlés előtt — hogy jelentését megtehesse — mégis mindeniket meg kell látogatnia. Hogy minden egyház meglátogatása után haza menjen új erőt gyűjteni — sokkal több idejébe, utjába és fáradságába kerülne, — még ha nem forogna is fenn azon körülmény, hogy az egyhkmegye némely vidékei a fagyöröngyös, vagy sáros utak sokszor heteken keresztül nehezítik a közlekedést s ily helyeken ugyancsak ajánlatos a kedvező időjárás szorgos felhasználása.

A huzamos körút fáradaimai elől tehát a vizsgáló esperes épp oly kevésbé térhet ki, mint a vizsg. bizottság; sőt azt rendszeren fiatalabb jegyző és director még inkább kibírhatják, mint az esperes. S ha bár eltörődnek is — tagadhatlanul — a körútban, s törődést ellensúlyozza s munkaképességüket kellő színvonalon tartja a köteleességérzet, — annyira, hogy egyéb teendők mellett a számadásokat is felülvizsgálhatják — illetőleg felülvizsgálhatja a director — és pedig csak is a hely színén szerzett tapasztalatok nyomán és tájékozottsággal alaposan és hiven. Csak is így nem nézetnek el a számadásokban oly hiányok és lelkiismeretlenségek, melyeket az alakiságok pontos megtartásával a helyi viszonyokat nem ismerő számvevő előtt takarni lehet. — Igaz, hogy a számadás alapjait képező köteleveket, értékeket, beruházásokat stb. a vizsgáló esperes megtekintvén, a számadást tartalmilag is valamennyire ellenőrizhetné. De ez ellenőrzés folytán a számadásokért való felelősségben az esperesnek osztóznia kellene a számvevővel, a mi utóbbinak felelősségét bizonytalan alapra fektetné. Míg a hely színén megéjtett, vagy legalább a hely színén szerzett tájékozottsággal végzett számadásvizsgálatért joggal lehet a directorot felelőssé tenni.

A mi azt illeti, hogy az esperes díjazása a felelősség és a végzett munka arányában hivatalársaiénál nagyobb legyen: elvileg helyeseljük; valamint azt is ohajtjuk, — mint már 26—1886. sz. feliratunkban is véleményeztük, — hogy a vizsgálati díjak egyhkerületileg szabályoztassanak; de nem tartjuk éppen igazságosnak a javaslatban feltüntetett arányt. — Szerény véleményünk szerint az igazságúak és méltányosságúak megfelelőleg az egyházközségektől jövedelmeik arányában fizetendő járulékokból adassék 40% az esperesnek, 20% a jegyzőnek, 20% a direktornak, mint egyhkm. számvevőnek, 20% maradvány az egyhkm. pénztár javára.

Álláspontunkból kifolyólag önként következik, hogy a directornak, egyszersmind egyhkm. számvevőnek is kell lennie.

E tekintetben magunkévá tesszük az ig. tanács bizottsága által 1885-ben készített egyh. törvényjavaslat II. részének 7. fejezetét, melyben az egyhkm. közgyűlés hatásköre és teendői körülíratnak. A napi rendben levő javaslat törvényerőre emelkedésével a directori állomás akár eltörölhető is volna, nem maradván fenn számára egyéb a „házaságvédő“ czímmel. — Holott a directorot eddigi hatáskörében meghagyni már csak azért is helyes, hogy az egyházi közpénzeket, róvatalokat ő szedje be és számolja el — és ne az esperes.

A vizsgálati kérdőpontok korszerű módosításának szükségét elismerjük. A javaslatba hozott — 45. sz. alatt felsorolt — kérdőpontokra nézve azonban némi megjegyzéseink vannak.

Egészben véve meg van azokban a következetesség és a logikai rend. De a 12. és a 16. kérdést helyesebbnek tartjuk az első pontba foglalni, vagy mindjárt azután sorozni. — A 7-ik pont maradhat hátrább, a 34-ik elébe, a melylyel rokonságban van, az egyház levéltárában a közelevek is helyet foglalván. A 41-ik elébe teendő a 40-iknek s ez után sorozandó, tárgyrokonságnál fogva a 28-ik. A 29-ik egybeolvasztandó a 33-ka. úgyszintén a 19. a 2-kal. — A 20-ikba belefoglalandó az is, hogy a tankelesek közül hány tanul más elemi iskolában? — hány felsőbb tanintézetben?

A 2-ik pontból kihagyandó az: „nincsen valami panasz erkölcsi életük tekintetében?“ Az egyh. hivatalnokok tekintélyét, önértékét mélyen sérti, erkölcsi hatásukat gyöngíti a presbiterium előtt nyíltan feltett ily kérdés. — Van arra más tisztességesebb út és mód, hogy az egyh. hatóság az illetők erkölcsi jelleméről tudomást szerezzon. Különbön is ezeknek netaláni erkölcsi foglalkozásai nem igen szoktak titokban maradni.

Szerény véleményünk szerint legnagyobb gyöngyéje a javaslatnak az, hogy a megállapított kérdőpontokra a presbiterium előre írja meg a feleleteket s adja át a vizsgáló esperesnek.

Avagy képzelhető-e, hogy ily módon azok a feleletek az önzés, vagy hiúságsugallta elfogultság, vagy néha a végtelenségig mehető czivódások nélkül irassanak meg? Ehez képest az a jegyzőkönyv, mely a vizsgálat rendén a bizottság és a presbiterium eszmecseréje folytán a kéré-

dések tárgyának minden oldalról megvilágításával s tisztába hozatalával szerkesztetik: olyan mint a természeti virág a csinált virághoz képest. Abban van lélek és élet; míg ez hasonló a lélek nélküli testhez. — Bizony ily mondva csinált, önző elfogultsággal — hogy ne mondjuk: szándékos ferditéssel — szerkesztett jegyzőkönyvek nem fogják feltüntetni az egyházközségek szellemi, vállalkozási és anyagi életének hiú képét; — sőt a valóság rovására növelni fogják szép színben feltűnni vágyást, a mi e rendszer keretében oly könnyen lehetséges.

Ha meg is engedjük az előre csinált feleletekkel leplezett valódi tényállás felderítésének lehetőségét: a vizsg. esperes egymaga azt nehezen eszközölheti. Egy embertől nem telik ki az, hogy eluököljön is, a tanácskozást vezesse, a különböző véleményeket figyelemmel kísérje: s egyszersmind pontos jegyzéseket is tegyen, a melyek alapján tárgyilagos hűséggel kimerítő jelentést küldhessen fel a főt. püspök urhoz.

Jelenléte — a részletek olmosodásával — az egyéni általános benyomások visszatükrözése leend: a mely a főt. püspök urat az egyházak valódi állapotáról hiven tájékoztatni nem fogja.

A javaslat 192. §-ának tartalma, mely szerint „az esp. látogatás teljesítője a vizsgálat eredményéről, főtékintettel az észlelt hiányokra, jelentést teszen egyfelől az egyhkm. közgyűlésnek s másfelől a vizsgálat végrehajtása után legfőleg 30 nap alatt a püspöknek“, némileg előnyös újításnak tűnik fel első tekintetre. De a vizsgálat eredményéről eddig is terjedelmes jelentés olvastatott fel az egyhkm. közgyűlésen; a főt. püspökhöz pedig az egész vizsg. jknyv felküldetett, — igaz, hogy 30 napnál később; — de a hol lényegesebb baj volt és sürgős intézkedést vagy orvoslást várt: azt bizonyára minden lelkiismeretes esperes sietett a főt. püspök ur mélt. ig. tanács tudomására hozni, 30 napnál rövidebb idő alatt is.

Tehát csak az eddigi gyakorlat kodifikálása lesz az, hogy „a vizsgálat végrehajtásáról s a felsőbb intézkedést, vagy orvoslást váró észlelt hiányokról“ a főt. püspök ur értesítették 30 nap alatt — „még mielőtt a teljes vizsg. jknyv felküldethetnék“ — s így semmi kifogásunk ellene.

Az 1885. évi egyhker. gyűlés jknyvének 71. sz. a. olvasható 54. sz. 2. pontjának javasolt módosítása szintén (egyhkm. tanács hatásköre) megfér a mi véleményünkkel.

Ezekben vagyunk bátrak kifejezést adni a radicalis javaslattal szemben szerény véleményünknek, mely — röviden összefoglalva — ide megy ki:

Az egyházmegyei canonszerű vizsgálat ezután is az esperes, jegyző és director által testületileg hajtandó végre — korszerűen módosított kérdőpontok szerint; a vizsgálati napi díjak egyházkerületileg szabályoztatnak, illetőleg az egyházközségektől jövedelmük arányában e czélra befolyó róvatalokból az esperesnek, jegyzőnek, directorának felelősségük és végzett munkájuk arányában általán adatik.

SZIVKÖNYVITŐ.

VIII. Adag.

— A köteleességérzetről. —

Legboldogabbnak azok az emberek, kiknek nincsen semmi köteleességérzetük s ha végzik is teendőiket, végzik kényszerűségből, vagy pusztá megszokásból. Azért boldogok ezek az emberek, mert nem ismerik a lelkiismeret nyugtalanító háborgásait, a sötét gond nyomasztó terhét. Kedélyök könnyű, vidám; beszédök gondtalan csevegésből áll; tetteik a viszonyok s körülmények hatalma szerint változtatják irányukat. Öröm nézi pirosuló arcaikat, gyönyörűség hallgatni élces adomáikat, pompás mulatság velők sörházba, mulató kertekbe osonni. Reggelig dözsölnek, a nélkül, hogy egyszer is megtekintnék órájokat. Utolsó filléroket is a czigánynak dobálják, vagy a kártyára teszik; s ha nincs több, könnyű vérrel vidáman füttyörészve állnak odább. Orruk nem nyulik meg egyhamar, a kétségbeesés nehezen ostromolja meg szívéket, az aggodalmat nem ismerik. Igaz, hogy ha megismerik, nem is fogják egy könnyen elviselni. A piros-pozsgás, testalkatot is ritkán támadja meg a láz, de ha meg, akkor vége. Így vannak ők a kétségbeesés lázával. — A nők előtt is hamar népszerűkké válnak. Kedves modorak, könnyű társalgásuk biztosítja számokra a sikert a nők mindenféle fájánál. De te ábrándos leányka! ne csüngj rajta komoly érzellemmel; vagy megcsal, vagy nem bír eltartani.

Ezeknek ellensúlyozására rendelte a természet az ugynevezett p e d á n s o k a t. A pedáns emberek bizonyos határok között túlságosan lelkiismeretesek. Nélök a köteleesség rögeszmévé vált s így mindenesetre félszeg emberek, főképpen egyoldalúak, szük látókörűek. A rájuk rótt kötelemekeket betűről betűre kívánják teljesíteni; s miatt folytonosan előtök lebeg sötét felhőként a gond, a kiesüyes aggodalom. Nincs egy vidám perczök, vagy ha van, rögtön visszaesnek előbbi komorságokba. A társ-

...érme...
...tásokról...
...nyuít...
...amérika...
...ZAJVIZ...
...orvos...
...és. kir. kli...
...ANATHE...
...előnök talá...
...szajvizet a...
...használtá és...
...tanár. A dr...
...autóiban bete...
...ok ki vili...
...egyszer...
...örökajánl...
...hatásu...
...szajvizet a...
...eségköl...
...a vegyelem...
...artalmis ke...
...órakodjunk...
...P.P. es. kir...
...is az olynt...
...ollatva. Besz...
...s több utánzó...
...a törvény al...
...Nemtor...
...stb. elismert...
...Kovács J...
...Töröczkón...
...gy. Veres...
...R. metel ig...
...tinczen Kosa...
...lits S. egygy...
...A. egygy...
...Nagy K...

LETEK
...terkezet:
...K...
...MOK...
...OK...
...SÁGI...
...kizárólag...
...pereznyire...
...kéretnek.

KÖNYVKÖTÉS

ságban szóltan, mogorva arcokkal lehangelőleg hatnak. Nő, ha hozzáfűzi életét, mondjon le társaság, a táncz örömeiről.

Innen van, hogy a pedáns férfi ritkán boldogítja nejét s ezért a nő másnál keres boldogulást. A pedáns férj és a szarv között okozati összefüggés van.

Szépészeti szempontból a könnyelműnek adom az első-séget. Sokkal kedvesebb, szeretetreméltóbb, mint a pedáns unalmas komorságával, philiszteri aggodalmaival, akadékoskodó szórásalhasogatásaival. A könnyelmű ember önzetlenebb is a másiknál, kinek tekintete folyton magán és dolgain csüng. Mindazáltal a társadalom érdeke a pedánsnak fogja pártját és elítéli a könnyelmű ember röpke életmódját. A kötelességét hiven teljesítő pedáns, folyton a társadalom egyik, másik czéljéért fárad, míg az előbbi mit sem lendít az ügy érdekében.

Azonban a pedáns sem felel meg egészen hivatásának. Minthogy nála a kötelessékkérzet rögeszme gyanánt működik, csak szűk korlátok közt fárad az emberiségért, vagy pedig akárhányszor téves irányban, haszontalanságokkal bibelődik, mint pl. az egyenruha gombjainak fényes, vagy fénytelen voltával, rubrikákkal, a bajusz kipödésével stb. Aztán többnyire csak olyannal fáradozik, minden egyebet elmellőzve, miért megfizetik. Pedig az embernek még ezer olyan kötelessége van, a miért ugyan nem fizetik, de tevékenységét illenék kifejtene. Ő azt gondolja, hogy hivatalos állása az egyedüli czél, a miért él; az pedig csak eszköz arra, hogy emberségesen élhessen.

Eppen ezekért, sem a könnyelmű, sem a pedáns, hanem az emberek egy harmadik fajtája érdemi a teljes elismerés koszoruját. Azok, kik bár lelkiismeret dolgában is jelesek, mindazáltal lelkiismeretük nem oly egyirányú és aprólékos, hogy gátolja működésüket. Ilyenek a nagy szellemek, kik tudnak mulatni és mulattatni is, de a mellett, ha kell, komolyabbak a komor pedánsnál. Ilyenek a sokoldalú tehetségek, kiknek száma sajnosan apad a mai szakszerű világ egyoldalú követelménye miatt. Csak itt-ott lehet látni még egy-egy ősz fejet, egy-egy Brüssai bácsit, ki sokágu tanulmányai után szívesen szöba áll leháskodó lányokkal is, szívesen adomázik a társaság felderítésére és szívesen felel meg hangversenyt élvezni. Bécsbe, Berlinbe, ha közelebb nem akad meghallgatni való előadás.

Ezek nem csak tudósok, csak tanárok, csak hivatalnokok, hanem emberek is, igazi emberek, mint a hogy Napoleon mondotta Goethéról: Ez már egy egész ember!

Az embernek ezer kötelessége van: nem csak hivatalát kell végezni, tudni kell szeretni, mulattatni is. A mai kor gyermekeiben kevés a kedély, az összhangzottság. És mi az oka ennek? Miudenesetre az egyoldalú nevelés, meg a túlságos szakszerűség.

CSARNOK.

Husvétii tojások.

Te igéző Leda, ti Castor és Pollux, az isteni mythos csodás alakjai, kiknek neve a tojással oly elválatlanul összeforrott — és te nagy Columbus, ki oly bámulatos leleményességgel tanítottad meg a tojást lábak nélkül talpra állani — és mindazon jóra való ifjak és ifjui erő után áhító öregok, kik a megfogyatkozott óserőkészetet az elrejtett élet symbolumának, a trónjavesztett Jupiter szerelmi oeconomiájában is oly nevezetes szerepet játszó tojásnak, bűvös hatalmával akarjátok visszavisszaédesgetni, higan főzve, könnyen emészttve s duzzadó erős keményedve csodás hatásának általa, — legyetek sugalmazóim, hiv segítő társaim és türelmes olvasóim ab oro usque ad mala, a míg egy nehányat feltörök, — mesés titkaikat fejtegetem, vagy az áprilisi verőfényvel kiköttem!

Amde előre kikötöm, hogy legyen türelmetek, eserben ne hagyjatok mindjárt az első tojás feltörésénél, mert az egy kissé kemény, — csaknem tizenkilenc évszáz keményítette gyémántá, melynek ragyogó sugarainál az örökélet titkát látja feltárulni az emberiség.

Ebből kel ki újra meg újra, mindig tisztábban és erőteljesebben az a nagy világeszme, mely elvette a koporsó fulánkjának mérgét, megsemmisíté a halál diadalmát: a halhatatlanság eszméje.

Ez az a tojás, melyet csak hívő lélek, igaz vallásosság fokozott melege költethet ki, de meg nem semmisíthet, még a táplálék, melynek hatása csalhatatlan, mely a meglankadt erőket bűvös erejével mindig visszaadja, mely az elhaló életet is új életre ébreszti.

Ti, kiknek lelki gyomrát az északultus nehezen emészthető események elrontották — ti, kik a merev tagadás rideg vigasztalan világában bojongtok, kiknek szívét rab-szolgaságra kárhoztatta a minden ész zsarnoki parancs-zava, jusson eszetekbe a pogányok nagy apostolának esete, ki legyőzve a kezesztélenség mindent átható szel-lome ellen folytatott harcában, isteni kinyilatkoztatásként érezte szívében, hogy: „nehéz az ösztön ellen rugódozni”, jegyezték meg a nagy német bölcsész szavait, ki azt mondta, hogy fejével pogány, de szívével ke-

resztyén. — ne feledjétek a nagy reformator nemes fellángolás szülte igéit: „ész asszonyosság hallgasson, a mikor a szív beszél!”

Adjátok meg az észnek, a mi őt megilleti, de ne tagadjátok meg a szívtől örök jogait; az ész csak vázol és körvenaloz, de a vázlatokba életet csak a szív öntet. A keresztyén vallás nagy titkát: a hallhatatlanság eszméjét csak az láthatja tisztán, kinek esze azt a szív szem-üvegén keresztül nézi.

Am a ki ezt a szemüveget használni nem tudja, annak számára ez a husvétii tojás soha el nem árulja nagy titkát; az sohasem fogja megérteni: hogy husvétii a z e s z m e d i a d a l á t jelenti, az botoságában a tojást tartja zápnak, — pedig az ő szíve maradt zápon.

Vigyázz ember, ki ilyen vagy! mert a mily isteni boldogság a hallhatatlanság a hívő lélekre nézve, épp oly büntetés lesz rád nézve, ki még a más világon is csak hosszú-hosszu vakság után fogod látni az isten ingyen kegyelméből, ki felhossa a maga napját mind az igazakra, mind a hamisakra, azt, a mit mások hitők jutalmául mindjárt a megboldogulás után égi tisztaságában fognak szemlélni, — véghetetlen hosszú koplalás után fog hely-reállni — földi életben elrontott lelki gyomrod.

* * *

Nós hát! abban a reményben, hogy receptem zsongító hatással lesz elfáult lelkedre, átmenetül meg-ajándékozlak egy pár könnyebb emészttési husvétii to-jással.

Melyiket is adjam előbb? . . . Talán legalkalom-szerűbb az, melynek magvában a népfelkelők jövőndi cicsőségének éltető szikrája lappang. Ezzel meg is lehetsz elégedve; hiszen kettős adag. Első vagy magad, ki már kikeltél a tojásból, — az igaz, hogy egy kissé termé-szetellenes uton, mert egy nagy germán tarkakas kotolt a világra, ki ez időszert egyszerűségi a legérdemesebb politikai tyukültető. A másik tojást magadnak kell ki-költened a mezőn — már t. i. a harcmezőn. Ebben is a halhatatlanság lappang összes kellemes és kellemetlen járulékaival. Ti a népfelkelés tisztjei — hiszen hozzátok szölok — fogjátok az élet megkopott próbakövén köszö-rült szíveiteket a halhatatlanság utáni vágygyal legtovább táplálni; jelszavatok lesz: szép és dicső dolog a hazáért legutójjára meghalni, érte legtovább élni s ha kell vele élni, vagy halni. — Szép és nagy gondolat: a földi hal-hatatlanság. Ez fog oszállyrészetekbe jutni; hiszen meg vagyon írva: „az isten nem holtaknak, hanem élőknek istene”. Már pedig egy jó népfelkelőnek első sorban az irás szavaihoz kell alkalmazkodnia. Ezt is az irás mondja: „Következik ez is, hogy halljatok hadakozásokat és ha-dakozásoknak híreit, meglássátok, hogy meg ne hábo-rodjatok, mert támad egyik nemzettség a másikra, egyik ország a másikra; és lesznek óhsegek dőghalálók és föld-indulások minden helyeken”.

Nós! mit szölozas hozzá? . . . Látom a szemedből, hogy nem félsz. Nem is szabad. Istenében bizó igaz ke-resztyén szívnek vallása és hazája érdekében semmi vész-től sem szabad visszarettennie. Ott van az irásban a vi-gasztalás is: „Es valaki elhagyja házeit, atyafiait, nén-yeit, húgait, atyját, anyját, feleségét, gyermekét, jószágát az én nevéért (itt a h a z a nevért értjük), száz annyit vészen és az öröklétét örökség szerint bírja”.

Hiszen mind jó ez, mondja egy fiatal házass, népfelkelő barátom, de a feleségem itthon maradás aggaszt, nem azért mintha, de mégis hátha . . .

Vigyázz! ne nyiljanak káromló szavakra ajkaid! Az idők teljességében, a vész perceiben minden honleányi szív tudni fogja kötelességét. Azt hiszed, hogy az asz-szonyok nem áhítóznak a halhatatlanság után? Bizosit-hatlak, hogy senki buzgóbban nem fog imádkozni, mint feleséged, hogy elnyerhesd az örökélet koronáját. E felől tehát légy nyugton. Az se töltse el irigységgel szívedet, hogy az irás a Mózes vallásukról jobban gondoskodott. Hisz volt idő megtanulni, hogy nekik minden jobban sikerül. Miért ne csinálnának még a halhatatlansággal is egy kis jó üzletet. Mózes ugyanis ezt parancsolta: „Hogyha valaki meghaland magzatok nélkül, annak atya-fia elvegye az ő feleségét, mint sógorasszonyt és az ő meghalt atyafának magot támasszon”. Anyi az egész, hogy részökre valami dicső népfelkelő halálesetén a csa-ládi halhatatlanság is biztosítva van, míg nálad nincs törvénybe iktatva.

Gondolkozzál a témán. Az irás azt is mondja: „A ki beveheti ezt, vegye be!” Azt hiszem, fölösleges mon-danom, hogy még mind csak házas népfelkelőkről van szó.

Mit szölojnak a házasság szent kötelékén kívül élő népfelkelésre kötelezett honfiakról? . . . Oh az ők hely-zetök sokkal kedvezőbb, sokkal többet igérő, mint az előbbieké. Amazok csak azt nyerhetik, a mit még nem nyertek s elveszthetik a mit már megnyertek, míg ezek a meglevőt sokszorozhatják, az elvesztettet visszaszerezhetik s még azt is megérthetik, a miről szívök addig csak ál-modni mert. Ha évekkal ezelőtt, az élet bűbajos tavaszán, ifjú szívök lánghevében harci dicsőségről, hősi babérról s küzdelemből hazatérvén, női szívek hódotlatáról, — igéző mennyasszony boldogító öleléséről álmodoztak s aztán alkalom hián — merész álmaikat apró pénzre váltra, éltök javát nyomatlanul elenyésző hiu legénykedé-

sekben fecsérték el: most alkalmok nyílik az eltűnt ta-vaszt még egyszer visszavarázsolni éltök egére s petyhüdt izmaikat, meglankadt erejüket megacézolni a férfias küz-delem életadó műhelyében, feltalálhatják azt a csodás hatású szert, mely még az élet alkonyán is mozgásba hozza az asszony szíveket: a h o n m e n t é s g l o r i á j á t. Egy szóval újra kezdhetik ifjuságukat a családt, mint érett ifjak kipótolhatják mindazt, a mit előbb köny-nyelműen elszalasztottak.

Rajta hát! Ir közelg a második tavasz, melynek virányain számukra is nyílik üdvödtadó, boldogság remé-nyével illatozó virág. Ne készenek leszakítani a dicső küz-delem után, mint jól megérdemlett jutalmukat. Akkor aztán nem szenvednek rövidséget a Mózes vallásuakkal szemben: az egyéni halhatatlansággal együtt a családt is biztosíthatják s nem lesznek antisemita népfelkelők.

Használjátok hát okosan a földi életet, hogy min-dent elvégezzetek, a mi itt alant rátok bízott, mert azt mondja az irás: „a feltámadásnak idején feleséget nem vészenek, sem házasságra nem adnak, hanem olyanok lesznek, mint az Istennek angyalai a mennyben”.

Im egy pár husvétii tojás. Válassza kiki azt, a me-lyik természetével inkább megegyezik s „ha beveheti, ve-gye be”, — vagy mondja az egykori deákkal: „menj be a te uradnak örömébe!”

Népfelkelő.

IRODALOM.

— Az „Eredeti Magyar Daltár” 2-ik füzeté Hoós János dévai állami tanítóképződei zene tanár szerkesztése mellett 8 oldalon a következő 7 eredeti nép és műdal tartalommal jelent meg: „De szomorú a tilinkóm hangja”, Serly Lajosról. E dal Serly Lajos-nak 1871-ben Pozsonyban írt legelső dalszerzeménye. „Ne sirj, ne sirj”, (Mukits Leona ő nagyságának ajánlva) Gaál Ferencz szabadtai zenéde igazgatótól. „Kis-Kunságban, Nagy-Kunságban”, Taritzky Fe-renczről. „Szomszédunkban bokor róza nyílik”, Varga Józseftől. „Ha én király volnék”, (müdal Szöllösy Attilától. „Csendes a tó habja ninesen”, (müdal) ifj. Dónáth Lajostól. „Erre gyere rózsám”. (Kor-buly József apa szerelme czimü népszimmből) Lányi Ernőtől. Az „Eredeti Magyar Daltár” egyetlen magyar zenei folyóirat, mely a népdalok ápolása mellett tért nyit a magyar műdalok fejlesztésének is, mely zeneirodalmunknak eddig mostoha gyermeke volt. Ha a két első füzetet végig lapozzuk, úgy talláljuk, hogy programjának hiven megfelelt s a jeles tehetségi munkatársai után itélve a jövőre is meg fog felelni. Ily körülmények között az „Eredeti Magyar Daltár” czölje nem lehet egyéb, mint a nevesebb írók költeményeire zenei tekintélyek által írott nép és műdalokat nyújtani a zenekedvelő közönségnek s egyuttal a már mindinkább elharapozó, izlés rontó utcazi nókat háttérbe szoritani. Végül megemlítiük, hogy a folyóirat életrevalósága és lézagpótló volta mellett tanszokkó ama körülmény is, hogy ő esász. kir. Fensége Mária Dorottya Főhercegnő azon magas kitün-tetésben részesíté a folyóiratot, hogy annak előfizetési sorába lépni beegyekedett. Előfizetési ára: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Ne-gyed évre 1 frt. Egyes szám ára 60 kr. Előfizetheti az „Eredeti Magyar Daltár” szerkesztőségénél Dóván (Hunyadm.)

VEGYES HIREK.

— Olvasóinknak boldog ünne-pekét kívánunk.

— Képviseelő-választási kilátások. Hála Isten-nek, már odajutottunk, hogy minden dolgot akkor vége-zünk el, midőn eljön az ideje; pedig a lapok egyre-másra hozzák a képviselő jelöltségek sorozatát: mi elv-gezzük akkor, mire sorra jön. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban felléptetni, mikor nálunk is elfér az ilyen derék ember. G y u l a f e h é r v á r t t: dr. Mohay Sán-dor, kire erősen haragszik a „P. Szemle”, a mivel azt nyerte, hogy egy még jobb lap támadott mellette. V i z a k - n á n: dr. Tisza István, kinek jövőjéhez méltán füzhe-tünk szép reményeket. A z a l v i n e z i kerületben Zeyk Dániel a kérvényi bizottság buzgó előadója; a m a r o s - u j v á r i kerületben br. Kemény Jón. Eddig így áll a helyzet: A b r u d b á n y á n: Visi Imre, kit kár ott Pesten a Józsefvárosban fellépt